

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Historia myśli językoznawczej

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Filologia skandynawska Specjalność FILOLOGIA SZWEDZKA Jednostka organizacyjna Wydział Neofilologii Poziom studiów studia pierwszego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2024/25 Kod zajęć 09FSKSZWS.11N.05763.24 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Fakultatywny Blok zajęciowy Przedmioty nieprzypisane
Koordynator zajęć	Alicja Piotrowska	
Prowadzący zajęcia	Alicja Piotrowska	
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Ćwiczenia: 30, Egzamin	Liczba punktów ECTS 4

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	przedstawienie głównych nurtów refleksji nad językiem w okresie od początków cywilizacji zachodniej do początków rozwoju nurtu strukturalistycznego.
C2	wprowadzenie pojęć z zakresu językoznawstwa ogólnego (m.in. podstawowe jednostki języka na poziomie fonetycznym, morfologicznym i składniowym) w celu wytworzenia umiejętności analizy zjawisk językowych oraz analizy tekstów naukowych.

Wymagania wstępne

Brak wymagań wstępnych.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	zna dobrze historię myśli językoznawczej i tendencje rozwojowe dziedziny jako autonomicznej dyscypliny naukowej	FSK_K1_W01, FSK_K1_W02, FSK_K1_W03, FSK_K1_W04, FSK_K1_W05, FSK_K1_W07, FSK_K1_W08	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne
Umiejętności - Student/ka:			
U1	umie przedstawić główne metodologie badawcze stosowane w językoznawstwie omawianego okresu	FSK_K1_U04, FSK_K1_U05, FSK_K1_U06, FSK_K1_U09	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne
U2	rozumie i interpretuje tekst naukowy z zakresu językoznawstwa, potrafi dokonać jego krytycznej analizy	FSK_K1_U04, FSK_K1_U05, FSK_K1_U06, FSK_K1_U08, FSK_K1_U09	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne
U3	potrafi wskazać paralele między dawnymi a aktualnymi poglądami na temat języka naturalnego	FSK_K1_U09	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne
U4	potrafi wyróżnić podstawowe jednostki języka na poziomie fonetycznym, morfologicznym i składniowym	FSK_K1_U05, FSK_K1_U06, FSK_K1_U09	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne
U5	rozumie rolę analizy językoznawczej w procesie kształtowania, rozwijania i utrzymywania własnej kompetencji językowej	FSK_K1_U16	Egzamin pisemny, Kolokwium pisemne

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Strukturalizm europejski: wprowadzenie. Istota i struktura języka. Podstawowe pojęcia z zakresu językoznawstwa; funkcje języka.	W1, U1, U2, U3, U4, U5	Ćwiczenia
2.	Prekursorzy strukturalizmu (Jan Niecisław Baudoin de Courtenay i Mikołaj Kruszewski). Fonetyka i fonologia. Głoski i fonemy; kryteria klasyfikacji głosek; tony, tonemy, akcenty.	W1, U1, U2, U3, U4, U5	Ćwiczenia
3.	Strukturalizm europejski: F. De Saussure i główne założenia strukturalizmu. Morfologia. Rodzaje morfemów, afiksów; słowotwórstwo a fleksja; techniki budowy wyrazów.	W1, U1, U2, U3, U4, U5	Ćwiczenia

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
4.	Strukturalizm amerykański: deskrytywizm (L. Bloomfield). Struktura i kategorie gramatyczne oraz ich funkcje w językach świata.	W1, U1, U2, U3, U4, U5	Ćwiczenia
5.	Gramatyka generatywna: Noam Chomsky i główne założenia generatywizmu. Składnia. Nadrzędnik i podrzędnik; walencja i konotacja; rodzaje zdań; predykat i argument; temat i remat.	W1, U1, U2, U3, U4, U5	Ćwiczenia
6.	Młodogramatycy i ich założenia. Typologia języków świata. Klasyfikacje języków; języki zagrożone; typologia fonologiczna, morfologiczna, składniowa.	W1, U1, U2, U3, U4, U5	Ćwiczenia
7.	Językoznawstwo kognitywne (George Lakoff, Ronald Langacker). Semantyka i filozofia języka. Polisemia i homonimia; relacje semantyczne między wyrazami; pola semantyczne; pojęcie prototypu; zmiany semantyczne	W1, U1, U2, U3, U4, U5	Ćwiczenia
8.	Językoznawstwo pragmatyczne (John Austin, Paul Grice). Pragmatyka. Teoria aktów mowy; komunikacja językowa, reguły konwersacyjne; teoria grzeczności.	W1, U1, U2, U3, U4, U5	Ćwiczenia
9.	Socjolingwistyka. Zróżnicowanie regionalne języka: dialekt, gwara; zróżnicowanie społeczne: socjolekt, żargon, slang, norma językowa; zróżnicowanie funkcjonalne języka; dwujęzyczność.	W1, U1, U2, U3, U4, U5	Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Ćwiczenia	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny, Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda ćwiczeniowa

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Ćwiczenia	Obecność na zajęciach, przygotowanie do zajęć (aktywność wpływa na ocenę końcową), pomyślne zdanie kolokwium i egzaminu Kryteria oceniania • bardzo dobry (bdb; 5,0): bardzo dobra znajomość historii językoznawstwa jako dyscypliny naukowej i podstawowych pojęć językoznawczych, trafna analiza tekstów naukowych (93-100%) • dobry plus (+db; 4,5): jak wyżej, z niewielkimi niedociągnięciami (86-92%) • dobry (db; 4,0): dobra znajomość historii językoznawstwa jako dyscypliny naukowej i podstawowych pojęć językoznawczych, trafna analiza tekstów naukowych z nielicznymi błędami (78-86%) • dostateczny plus (+dst; 3,5): zadowalająca znajomość historii językoznawstwa jako dyscypliny naukowej i podstawowych pojęć językoznawczych, zadowalająca analiza tekstów naukowych (70-77%) • dostateczny (dst; 3,0): znajomość historii językoznawstwa jako dyscypliny naukowej i podstawowych pojęć językoznawczych na poziomie dostatecznym (minimalnie wymaganym), słaba analiza tekstów naukowych (60-69%) • niedostateczny (ndst; 2,0): niedostateczna znajomość historii językoznawstwa jako dyscypliny naukowej i podstawowych pojęć językoznawczych, błędna analiza tekstów naukowych (poniżej 60%)

Literatura

Obowiązkowa

1. Bühler K. 2004. Teoria języka. O językowej funkcji przedstawiania. Kraków.
2. Grzegorczykowa, R. 2008. Wstęp do językoznawstwa. Warszawa: PWN.
3. Heinz A. 1978. Dzieje językoznawstwa w zarysie. Warszawa.
4. Lachur C. 2004. Zarys językoznawstwa ogólnego. Opole.
5. Wróbel, Henryk, 2001. Gramatyka języka polskiego. Kraków: Od Nowa.

Dodatkowa

1. Lyons, John, 1975. Wstęp do językoznawstwa. Warszawa.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Ćwiczenia	30
Czytanie wskazanej literatury	25
Przygotowanie do zajęć	30
Przygotowanie do zaliczenia	5

Przygotowanie do egzaminu	10
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 100
Liczba punktów ECTS	ECTS 4

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
FSK_K1_U04	Absolwent/ka potrafi we właściwy sposób wykorzystać zdobytą wiedzę przedmiotową w celu formułowania oraz analizowania nietypowych i złożonych problemów badawczych i uzasadnienia swoich wyborów.
FSK_K1_U05	Absolwent/ka potrafi posługiwać się podstawową terminologią właściwą dla językoznawstwa i literaturoznawstwa w języku polskim oraz w języku wybranej specjalności.
FSK_K1_U06	Absolwent/ka potrafi posługiwać się zaawansowaną terminologią właściwą dla wybranych dziedzin językoznawstwa lub literaturoznawstwa w języku wybranej specjalności oraz w języku polskim.
FSK_K1_U08	Absolwent/ka potrafi w sposób refleksyjny i krytyczny modyfikować i rewidować własne pisemne i ustne wypowiedzi językowe.
FSK_K1_U09	Absolwent/ka potrafi samodzielnie posługiwać się głównymi teoriami z zakresu języka, literatury i kultury oraz paradygmatami badawczymi studiowanego kierunku w typowych sytuacjach językowych i społecznych.
FSK_K1_U16	Absolwent/ka potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie.
FSK_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie wyróżniki przedmiotowe i metodologiczne filologii oraz miejsce i znaczenie filologii duńskiej/norweskiej/szwedzkiej w relacji do innych nauk humanistycznych.
FSK_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie elementarne powiązania nauk filologicznych z innymi naukami humanistycznymi oraz z naukami społecznymi.
FSK_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie główne kierunki rozwoju nauk filologicznych i najważniejsze nowe osiągnięcia w tym obszarze.
FSK_K1_W04	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym najistotniejsze, szerokie zakresy tematyczne badań nad językiem, literaturą, kulturą i społeczeństwem kraju, którego język poznał w ramach specjalności oraz typowe dla nich zagadnienia i pojęcia.
FSK_K1_W05	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym główne teorie i metodologię nauk filologicznych w języku polskim oraz języku wybranej specjalności.
FSK_K1_W07	Absolwent/ka zna i rozumie w stopniu zaawansowanym szczegółową problematykę, teoretyczne podstawy badań i metodologię w zakresie wybranych obszarów językoznawstwa lub literaturoznawstwa oraz wiedzy o kulturze i społeczeństwie kraju, którego język poznał w ramach specjalności.
FSK_K1_W08	Absolwent/ka zna i rozumie kompleksową naturę języka, jego złożoność i historyczną zmienność jego znaczeń, a także powiązania współczesnych języków skandynawskich z językiem staroislandzkim.